

platform
Bèta Techniek

sbo

Sectorbestuur
Onderwijsarbeidsmarkt

PAL-journaal

Dit is een uitgave van Platform Bèta Techniek en Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt juni 2009

Student als Persoonlijk Assistent van Leraren

Sinds 1 januari 2009 kunnen scholen een PAL-stimuleringsbijdrage (Persoonlijk Assistent van Leraren) aanvragen bij het PAL-informatiepunt van het Platform Bèta Techniek en SBO (Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt). De stimuleringsbijdrage is bedoeld om de inzet te bevorderen van studenten uit het hoger onderwijs in het vmbo, havo en vwo. PAL-studenten zijn in te zetten voor rekenen, taal en de bètavakken. Een school kan maximaal drie aanvragen per vmbo en maximaal drie per havo/vwo indienen bij het PAL-informatiepunt. Per aanvraag gaat het om een stimuleringsbijdrage van € 5.000. Dit journaal geeft een beeld van de inzet van PAL-studenten. Het kan u inspireren en op ideeën brengen. Ook vindt u tips en informatie over de aanvraagprocedure.

PAL als coach

Op het Koning Willem II-College in Tilburg is natuurkundedocent Henry van Bergen de aanjager van PAL geweest. Op dit moment lopen er vier PAL-studenten rond en een vijfde wordt overwogen. Henry van Bergen herkent de scepsis die sommige scholen hebben, maar weet ook dat die kan omslaan in enthousiasme:

‘Omdat ik vanuit mijn school deels gedetacheerd ben op de TU Eindhoven als aansluitingsdocent kende ik de mogelijkheden. Ik heb de schoolleiding daarom voorgesteld docenten te ontlasten met een PAL en daarop kreeg ik akkoord. Het zijn er uiteindelijk vier geworden: één PAL zetten we in voor NLT, één voor CKV en één voor pr-zaken (deze ondersteunt bij pr-uitingen van onze school) en één PAL begeleidt een chronisch zieke leerling. Eerst waren mijn collega’s wat afhoudend en moest ik leuren met ‘mijn’ PAL-studenten, maar nu vragen ze me of ik nog een paar PAL-studenten kan

regelen. We denken er over om ook een taalPAL te nemen. PAL-studenten zijn intelligent, heel flexibel en staan veel dicht bij de belevingswereld van de leerlingen. Je krijgt er als docent meer armslag door.’

Heel simpel eigenlijk

‘De PAL voor NLT fungeert vooral als coach’, gaat Henry verder. ‘Die competentie leren ze op de TU Eindhoven buitengewoon goed en de aansluiting met de leerlingen is daardoor prima. En: geen enkele PAL is een concurrent van de TOA (Technisch

Onderwijs Assistent). Dat is gewoon een ander vak. Het vult elkaar alleen maar aan. Er is wel een klein nadeel: je kunt een PAL niet op elk moment dat het jou goed uitkomt inzetten, want ze hebben ook hun eigen roosters. Maar als je dat van tevoren goed inplant, ben je al een heel eind. En je moet ook vooraf een profiel van je ideale PAL opstellen en dat aan de universiteit geven. Dan komen jouw verwachtingen overeen met de ambities, competenties en mogelijkheden van de student. Gewoon duidelijk communiceren, heel simpel eigenlijk.’

Best een toffe peer

Wie de film Dead Poets Society kent, komt een beetje in de buurt van wat Bart de Haas heeft neergezet op het Coornhert Gymnasium in Gouda. In het laatste halfjaar van zijn studie Nederlands aan de Universiteit van Leiden, afstudeerrichting oudere letterkunde, werkte hij als PAL op dit gymnasium.

Aanvankelijk deed hij alleen nakijkwerk, maar gaandeweg werd hij door de verschillende

docenten Nederlands voor meer activiteiten gevraagd. ‘In het begin moest ik werk lospeuteren, maar na verloop van tijd kreeg ik steeds leukere klussen te doen.’ Bart had weliswaar geen aspiraties om docent te worden, maar wilde wel weten wat lesgeven inhoudt en wat er nog meer bij komt kijken. Zo kwam hij op een gegeven moment op het idee om een workshop poëzie aan leerlingen te geven. En net als in de film waar Robin Williams de leerlingen helemaal voor zich wint, wist ook Bart zijn leerlingen warm te krijgen.

Hij bedacht een volgende opdracht: leerlingen sonnetten laten schrijven. Zo groeide het enthousiasme. Leerlingen benaderden hem zelfs nu nog, na het afsluiten van de PAL-periode, via Hyves met het verzoek vriend te mogen worden. ‘Misschien ontstaat er, net als in de film, wel een poëzieclubje uit. En wie weet, als er later een beroemd dichter uit ontstaat, is het een leuk idee dat ik hem of haar misschien geïnspireerd heb. Ik vind het PAL-werk leuker dan ik vooraf verwacht had.’ Bart was gemiddeld één dag per week als PAL aan het werk. Hij kwam via Bètawijs (een bemiddelingsbureau) met de Goudse school in contact.

TOA Rosa Bavelaar:

'PAL vult mijn praktische werk prima aan'

Rosa Bavelaar is een van de TOA's op het Northgo College in Noordwijk: 'Ik ben zowel TOA op het vmbo als op het havo en het vwo. We hebben een student-assistent op school, die de docent ondersteunt op het vakgebied (een soort PAL, red.). Hij heeft een heel andere taak dan ik. Deze derdejaars student ondersteunt de leerlingen vooral op het theoretische vlak. Hij neemt ze dan apart, of in groepjes, en geeft ze een soort bijles. Daar ben ik wel blij mee, want het vult mijn praktische werk juist prima aan.'

Overigens heb ik niet een TOA-opleiding gevolgd. Vroeger heb ik de analistenopleiding gedaan en vervolgens gewerkt op immunologie bij enkele laboratoria. Nadat ik kinderen had gekregen, solliciteerde ik negen jaar geleden op de functie van TOA bij het Northgo College. Ik ben heel tevreden over mijn werk! Het ene moment loop ik in de duinen

met een tweede klas voor biologie, het andere moment zet ik met een 5-atheneumklas voor scheikunde een CSI-proef op. Compleet met bloedproef, vingerafdrukken, DNA- en eiwitanalyse. En uiteindelijk moet de dader natuurlijk gevonden worden! Met 4-atheneum doen we ieder jaar een ruimtevaartproject waarbij ook proeven moeten worden

uitgevoerd. Dan weer is er een snijpracticum biologie voor een brugklas of moeten alle microscopen ingesteld worden. Eindexamenleerlingen komen bij me met hun profielwerkstukken en individuele leerlingen komen bij me als ze de proefjes niet snappen. Ik heb de meest afwisselende baan die er is, vind ik. Geen dag is hetzelfde.'

Het is gewoon echt leuk!

Arentien Hoornweg is derdejaars studente Molecular Science & Technology, een gecombineerde studie in Delft en Leiden. Via een huisgenootje, die ook al als PAL werkte, raakte ze bekend met de mogelijkheid om een bijbaantje als PAL te nemen. Sinds februari dit jaar is ze bèta- en rekenPAL op het Lyceum Ypenburg in Den Haag.

'Ik werk met leerlingen van mavo-1 tot havo-5, dus dat is heel afwisselend. De school heeft de begeleiding heel goed georganiseerd. Als een leerling wat achterstand heeft opgelopen in wiskunde, of als de docent daartoe aanleiding ziet, wordt er in samenspraak met de ouders en de mentor een afspraak gemaakt voor deze begeleiding. Er worden twee middagen van elk drie uur ingeroosterd. Je hoeft er dus niet zelf achter aan, maar je weet precies wie je krijgt en wat zijn of haar probleem is. Gedurende een week of acht begeleid je dan de leerlingen. Een enkele keer in groepjes, maar meestal individueel.'

Zo gepiept

'Het administreren van je gewerkte tijd is een fluitje van een cent, via internet is dat zo gepiept. Wat ik leuk vind is dat het heel dankbaar werk is. Je ziet de leerlingen vooruit gaan en zij krijgen er zelf ook plezier in. Bovendien is het duidelijk gerelateerd aan je studie – wat je niet hebt als je in een

restaurant een bijbaantje hebt. Hier leer je bijvoorbeeld coachen. Elke leerling vraagt om een andere benadering en je kunt je creativiteit gebruiken in het zoeken naar voorbeelden om dingen uit te leggen. Ik vind het echt een aanrader en na de zomer ga ik er zeker mee door!'

PAL ontlast vakdocent

Op het St. Michaelcollege in Zaandam lopen sinds begin dit jaar drie PAL-studenten rond: voor natuurkunde, scheikunde en wiskunde. We spraken met Walter Reesen, docent natuurkunde, over zijn ervaringen met 'zijn' PAL.

Om te beginnen neemt hij de veronderstelling dat een PAL een concurrent voor een TOA zou kunnen zijn, resoluut weg. Walter Reesen: 'Een TOA is juist met ingewikkelde apparatuur bezig; en daar is specifieke kennis voor nodig. Een PAL is er juist voor de theoretische ondersteuning van de leerlingen en om ze extra te begeleiden als ze even wat meer tijd nodig hebben. Hij ontlast onze sectie daar mee. Vroeger hadden we zogenaamde B-uren, begeleidingsuren. Toen die door de 1.040-urennorm verdwenen, hebben we er een minder aantal V-uren, voor vakbegeleiding, van gemaakt. Die uren worden nu door de PAL ingevuld. We hebben een derdejaars student natuurkunde die zijn eigen rooster zó kon plooiën dat hij de hele vrijdagmiddag bij ons op school kan zijn. Daardoor kan hij de bovenbouwers goed begeleiden. Voor de onderbouwers paste zijn rooster helaas niet, maar dat kan bij een volgende PAL natuurlijk weer anders uitpakken. Hij geeft drie aaneengesloten uren les, heel gerichte bijles als het ware. En de leerlingen waarderen dat zeer.'

Groeidiamant

'De communicatie die er is, verloopt vooral via e-mail. Dat is niet ideaal, maar door het kleine aantal uren dat hij op school is gaat dat niet anders.

Een PAL is wel een beetje een groeidiamant: je moet er nog wat aan polijsten. Zowel aan de student als aan de organisatie eromheen. Dat maakt juist weer dat je een PAL heel flexibel op je

eigen schoolsituatie kunt instellen. Ook met de administratie en de verantwoording van de gewerkte uren kunnen we heel flexibel omgaan. Daar ondersteunt het PAL-informatiepunt ons indien nodig bij.'

Goed te weten

- Op dit moment zijn er nog ongeveer 350 PAL-stimuleringsbijdragen beschikbaar.
- Een PAL-aanvraag doen is eenvoudig en kan al worden ingediend voordat u op uw school PAL-studenten heeft werken.
- Als het niet lukt om binnen drie maanden een PAL-student te werven en te plaatsen op uw school, kunt u (zolang de voorraad strekt) uw aanvraag met drie maanden verlengen.
- De zomermaanden juli en augustus zijn uitgezonderd bij de voorwaarde van drie maanden. Dus doet u voor de zomervakantie nog een aanvraag, dan heeft u nog drie maanden na de zomervakantie om PAL-studenten te werven en te plaatsen op uw school.
- De financiële verantwoording van de stimuleringsbijdrage is simpel. Het enige wat de school doet is de bestedingen van de PAL-stimuleringsbijdrage opnemen in de Rekening en Verantwoording aan het ministerie van OCW.
- De PAL-studenten kunnen flexibel worden ingezet, voor zowel taal, rekenen en bètatechniek als voor vmbo en havo/vwo. Zo kan een taalPAL bijvoorbeeld zowel uren voor havo/vwo werken als voor vmbo.
- U kunt ook een aanvraag indienen als u al PAL-studenten op uw school hebt werken.
- De PAL-stimuleringsbijdrage kan ook gebruikt worden voor de inzet van Bèta 1op1 mentoren.

Vijf scholen in aanmerking voor Diepte-PAL

Voor vijf ondernemende scholen bestaat de mogelijkheid om deel te nemen aan het zogenaamde Diepte-PAL project. Dit project ondersteunt ondernemende scholen die onderwijsvernieuwing vorm willen geven. Bij het Diepte-PAL project worden op grote schaal PAL-studenten ingezet binnen de schoolorganisatie. Het gaat per school om tien PAL-aanvragen (3 fte) en een stimuleringsbijdrage van € 50.000.

De inzet van meerdere PAL-studenten kan uw school de mogelijkheid en de menskracht geven om te experimenteren met het op een andere wijze organiseren van het onderwijs. Op welke wijze en binnen welke setting de PAL-studenten worden ingezet is aan de onderwijsinstelling zelf. Ter inspiratie geven we een voorbeeld hoe de drie extra fte kunnen worden ingezet om onderwijsvernieuwing en de docenten te ondersteunen.

Een voorbeeld

Stel voor het vak Nederlands dagdelenonderwijs in. Dit betekent dat leerlingen niet een aantal lessen

dagen en hier specifieke lesstof voor te ontwikkelen. Hiermee wordt tevens de docent ontlast. Daarbij kan binnen het dagdelenonderwijs, maar zeker ook daarbuiten, de PAL-student worden ingeschakeld door een deel van het correctiewerk op zich te nemen; de nakijkassistent. Dit schept voor docenten extra ruimte om meer lessen te verzorgen.

Het Diepte-PAL project ondersteunt vernieuwende initiatieven. Dit voorbeeld is puur ter illustratie; wij dagen u uit!

Aanvragen: simpel en snel

U kunt een aanvraag voor één of meerdere PAL-stimuleringsbijdragen indienen via het formulier dat staat op www.PAL-informatiepunt.nl. Het invullen van het formulier kost weinig tijd en heeft u zo gedaan! Ook de aanvraag voor het Diepte-PAL project kunt u hier indienen.

Nadat het PAL-informatiepunt uw aanvraag heeft ontvangen, krijgt u een voorlopige toekenning totdat u op uw school daadwerkelijk PAL-studenten in dienst heeft.

Voor meer informatie over de voorwaarden en tips:

kijk op www.PAL-informatiepunt.nl. U kunt ook contact opnemen met de projectleider van het PAL-project, Joanne Kuipers tel. (070) 311 97 56

“Het Diepte-PAL project ondersteunt vernieuwende initiatieven”

over de week verspreid krijgen, maar dat deze lessen samengevoegd zijn tot één dagdeel. Hierbij dragen meerdere leraren van hetzelfde vak de verantwoordelijkheid voor een grote groep leerlingen, waarbij op basis van de behoeften van individuele leerlingen verschillende onderwijsvormen worden aangeboden. De inzet van PAL-studenten kan een dergelijke vernieuwing ondersteunen door individuele begeleiding te bieden aan leerlingen die extra zorg behoeven of juist door sterke leerlingen extra uit te

platform
Beta Techniek

sbo

Sectorbestuur
Onderwijsarbeidsmarkt

Lange Voorhout 20
Postbus 556
2501 CN Den Haag
T (070) 311 97 11
F (070) 311 97 10
info@platformbetatechniek.nl
www.platformbetatechniek.nl

In samenwerking met SBO
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag
Postbus 556, 2501 CN Den Haag
T (070) 376 57 70
F (070) 345 75 28
sbo@caop.nl
www.onderwijsarbeidsmarkt.nl
Contactpersoon: Martijn Langejans

Colofon

Projectleider

Joanne Kuipers

Eindredactie

Brechje Hollaardt

(Hypertekst en Communicatie), Arnhem

Teksten

Frank Thooft, Brechje Hollaardt, PAL-informatiepunt

Foto's

Koning Willem II - College, Paul Lichtenbeld, Voermans en Van Bree fotografie, Hans Oostrum

Vormgeving

Ambitions, 's Hertogenbosch

Druk

Henk's Offset

Verantwoordelijk vanuit PAL-informatiepunt

Joanne Kuipers